

3.6. Medisch attest voor afwezigheid op school

laatste aanpassing 15/11/2024

De onderwijsautoriteiten bevragen de Orde regelmatig over al dan niet gerechtvaardigde attesten.

De Orde der artsen herinnert eraan dat de principes van waarheidsgetrouwheid, objectiviteit, voorzichtigheid en discretie als richtsnoer dienen bij het opstellen van alle medische attesten (artikel 26, CMD).

De arts moet zich ervan bewust zijn dat de manier waarop hij het attest opstelt hem verantwoordelijk stelt.

Schoolbezoek is onontbeerlijk voor de intellectuele en psychosociale ontwikkeling van het kind. Herhaalde afwezigheid of afwezigheid voor een lange periode heeft hierop een negatieve impact (leerachterstand, niet-validatie van de stages, strafstudie, verlenging van de schooltijd, enz.) De arts houdt rekening met het belang dat het kind erbij heeft dat zijn schooltijd niet onderbroken wordt en levert hem slechts een attest van schoolongeschiktheid af indien dit medisch noodzakelijk is.

1- De leerling heeft een medisch probleem

U levert een attest van schoolongeschiktheid af wanneer u, na een klinisch onderzoek of op basis van objectieve elementen van het medisch dossier (radiografie, hospitalisatieverslag, enz.), vaststelt dat de gezondheidstoestand van uw patiënt hem belet de lessen te volgen.

Dit attest identificeert u duidelijk (naam, voornaam, specialisme, RIZIV-nummer, beroepsgegevens), identificeert de leerling wiens ongeschiktheid vastgesteld wordt en preciseert de duur van de ongeschiktheid (begin- en einddatum van de afwezigheid).

Het attest is altijd gedateerd op de dag van zijn opstelling en ondertekend (zie advies NR 25.02.2023, elektronisch ondertekenen van medische documenten, a170005).

Wees voorzichtig bij het beoordelen van de duur van de ongeschiktheid in het bijzonder wat betreft het afleveren van een medisch attest van schoolongeschiktheid voor een lange periode. Deze moet overeenstemmen met de medische oorzaak.

Het is aangeraden geen lange periode van ongeschiktheid te anticiperen en de voorkeur te geven aan attesten die kortere periodes bestrijken om geregelde herbeoordelingen van de medische toestand mogelijk te maken.

In het geval van een chronische ziekte, een handicap of een invaliderende medische omstandigheid die een langdurige afwezigheid van de leerling rechtvaardigt, is het wenselijk dat de behandelend arts samenwerkt met de onderwijsautoriteiten (directie, leraren of opvoeders) of met andere gezondheidswerkers (schoolarts, kinderarts, specialist, enz.) om de impact van de ziekte op de schooltijd van de leerling in te schatten en voorzieningen te overwegen zoals opvolging thuis of aanpassingen op school.

De gezondheidstoestand kan rechtvaardigen dat de ongeschiktheid beperkt is tot bepaalde lessen (bijvoorbeeld de les lichamelijke opvoeding) of tot bepaalde activiteiten. Deze beperkingen moeten gerechtvaardigd zijn door de medische situatie van uw patiënt en duidelijk geformuleerd zijn. Het is aan de school daaraan de gevolgen te geven die zij gepast wat betreft het toekennen van het getuigschrift op het einde van het jaar of het overgaan naar een volgend schooljaar, binnen het

toegelaten kader.

Voor meer informatie, raadpleeg het advies [Opstellen van medische documenten – principes en aanbevelingen](#) (19.09.2020, a167021).

2- Medisch attest afgeleverd na een teleconsultatie

Of het nu wordt afgeleverd na een teleconsult of na een fysieke raadpleging, het medisch attest waarmee de arts de realiteit van een medisch feit garandeert, heeft dezelfde waarde.

Het attest wordt handgeschreven of elektronisch ondertekend. Wanneer de bestemming twijfelt over de echtheid van de handtekening, mag hij de arts contacteren om na te gaan of deze wel degelijk het attest opgesteld heeft (overige informatie valt onder het beroepsgeheim).

Voor meer informatie, zie het advies NR 17.09.2022, [Mogelijkheid voor een arts om een ongeschiktheidsattest te verstrekken na afloop van een raadpleging op afstand](#), a169017.

3- De leerling vraagt een medisch attest waaruit blijkt dat hij ziek was vóór de raadpleging

Op deontologisch vlak wordt het aanvaard dat een ongeschiktheidsattest betrekking heeft op een periode voorafgaand aan de datum waarop het werd opgesteld wanneer de arts zich baseert op medische vaststellingen (klinisch onderzoek, stukken uit het medisch dossier, enz.) die hem objectief toelaten te besluiten dat de patiënt ongeschikt was om medische redenen.

Dergelijke attestering blijft uitzonderlijk (bijvoorbeeld bij onbereikbaarheid van de behandelend arts) en is enkel gebaseerd op medische gronden.

4- Een attest van aanwezigheid op een medische raadpleging mag niet worden verward met een medisch attest van ongeschiktheid

U dient een duidelijk onderscheid te maken tussen een attest van aanwezigheid op een medische raadpleging en een medisch attest van ongeschiktheid.

Hoewel deze documenten gemeen hebben dat ze ertoe strekken de realiteit van een feit vast te stellen tegenover derden, hebben ze een verschillend doel. In het eerste geval is het document bedoeld om te bewijzen dat de patiënt aanwezig was op een raadpleging; in het tweede geval is het bedoeld om te verklaren dat de patiënt door zijn gezondheidstoestand niet in staat is om iets te doen (lessen volgen).

De arts levert enkel een medisch attest van ongeschiktheid af indien hij op basis van een klinisch onderzoek of op basis van objectieve elementen uit het patiëntendossier (radiografie, ziekenhuisverslag, enz.) vaststelt dat de gezondheidstoestand van de patiënt hem niet in staat stelt de lessen te volgen.

Indien een raadpleging geen ongeschiktheid van de patiënt door zijn gezondheidstoestand aan het licht brengt, overhandigt de arts hem geen ongeschiktheidsattest. Hij kan hem wel een bewijs van aanwezigheid op de medische raadpleging afgeven.

De arts moet er rekening mee houden dat het document dat hij aflevert tegenwerpelijk is aan een derde partij. Hij moet precies beschrijven wat hij attesteert om de derde partij niet te misleiden over de gevolgen van het aan de patiënt verstrekte document.

5- De leerling vraagt een afwezigheidsbewijs voor een niet-medische reden

Weiger altijd een medisch attest van schoolongeschiktheid af te leveren wanneer de medische situatie van de leerling dit niet rechtvaardigt. Een modelaffiche op te hangen in de wachtkamer om de aandacht te vestigen op de zinloosheid dergelijk attest te vragen vindt u [hier](#).

Stel geen medisch attest van schoolongeschiktheid op voor een reden die niet valt binnen het medische domein (familievakantie, enz.).

Wanneer u valse attesten opmaakt, kan u aansprakelijk gesteld worden.

De leerling kan geen schoolongeschiktheidsattest krijgen om medische reden wegens de gezondheidstoestand van een familielid. Enkel zijn gezondheidstoestand rechtvaardigt dat hij een medisch ongeschiktheidsattest krijgt.

Heb aandacht voor de oorzaken van het schoolverzuim (alcohol- of druggebruik, veiligheid, kwetsbaarheidsfactoren, stress, enz.). Verwijs uw patiënt en zijn familie zo nodig door naar de schooldirectie, leerkrachten en opvoeders als het probleem binnen hun domein valt. Ze kunnen hen informatie verschaffen over (en verwijzen naar) het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding) waaronder de jongere valt. Het CLB kan, zo nodig, doorverwijzen naar andere hulpdiensten.

Indien de jongere of zijn ouders erom vragen, kunt u contact opnemen met het CLB om de moeilijkheden die de jongere ondervindt op school te bespreken, waarbij u de gezondheidsinformatie beperkt tot de gegevens die de jongere of zijn vertegenwoordigers wensen mee te delen en die relevant zijn.

Bij twijfel over de eerbiediging van het beroepsgeheim kunt u de aanbevelingen van de Orde der artsen raadplegen of de vraag stellen aan de Orde.

6- Een welwillendheidsattest is een vals attest

Een welwillendheidsattest is een valse verklaring die de arts bewust opstelt, uit pure welwillendheid om de inschikkelijkheid van de bestemming van het document ten opzichte van zijn patiënt op te wekken.

Attesten opmaken uit welwillendheid staat gelijk met opzettelijk valse attesten schrijven, wat kan leiden tot strafrechtelijke en disciplinaire vervolging.

Geef geen gevolg aan de onrechtmatige aanvragen van uw familieleden (zie ook punt 8) of uw vrienden (zie advies van de nationale raad van 18 juni 2022, [Deontologische aspecten van de zorgrelatie tussen een arts en een patiënt die tevens een naaste of een vriend is](#), a169014).

Wanneer u geconfronteerd wordt met een moeilijke sociale situatie, overweeg dan andere opties zoals het doorverwijzen naar de hogergenoemde bevoegde hulpdiensten.

7- Opgelet bij het afleveren van een dixit-attest

Het dixit-attest is een document met de hoofding "dixit-attest" en waaruit duidelijk blijkt dat de arts zich ertoe beperkt weer te geven wat de patiënt hem zei over zijn gezondheid (en niet de medische vaststellingen die de arts zelf heeft gedaan).

In de context van het onderwijs kan de arts uitzonderlijk een dixit-attest opstellen omwille van gezondheidsredenen die niet of niet meer objectief kunnen worden vastgesteld.

Het dixit-attest vermeldt uitdrukkelijk dat het attest uitsluitend is gebaseerd op de verklaringen van de betrokkene en niet op de eigen medische vaststellingen van de arts.

Het dixit-attest heeft niet het karakter van een medisch attest en de gevolgen ervan worden overgelaten aan het hoofd van de instelling die het kan beschouwen als een rechtvaardiging voor zover het te wijten is aan overmacht of aan uitzonderlijke omstandigheden in verband met de gezondheid. Het is eveneens bedoeld als uitnodiging aan de CLB-arts om contact te nemen met de behandelend arts.

De nationale raad heeft het volgende model van dixit-attest goedgekeurd: [Nieuwe model dixit-attesten](#).

De arts mag nooit een dixit-attest opstellen om niet-medische redenen (vakantie, transportproblemen, enz.).

Bij twijfel over de reikwijdte van een document laat de arts die hierover wordt bevestigd door het schoolhoofd of de schoolarts hem onmiddellijk weten of het gaat over een dicit-attest of een medisch attest.

8- Opstellen van een geneeskundig getuigschrift door een naaste verwant van de leerling

De arts moet zijn onafhankelijkheid waarborgen en ervoor zorgen dat hieromtrent geen gerechtvaardigde twijfel rijst.

Familiebanden kunnen bij diegene voor wie het getuigschrift bestemd is twijfels oproepen over de objectiviteit en onpartijdigheid van de opsteller van het getuigschrift. De arts dient zich hiervan bewust te zijn.

De afgifte van een getuigschrift aan een naaste verwant moet in het bijzonder worden vermeden in situaties zoals langdurige ongeschiktheid, ongeschiktheid om afwezigheid bij een toets of examen te rechtvaardigen, bij conflicten met de school, in omstrede periodes zoals de vooravond van schoolvakanties, of met name als het getuigschrift een voorwaarde is om de terugbetaling van gemaakte kosten te verkrijgen.

Elk getuigschrift, attest of verklaring moet waarheidsgetrouw worden opgesteld. Het met opzet valselijk opstellen van attesten kan strafrechtelijk en tuchtrechtelijk worden vervolgd.

9- De leerling heeft het ongeschiktheidsattest verloren en vraagt een duplicaat

De arts geeft hem een duplicaat (op het document vermelden dat het om een duplicaat gaat), gedateerd op de opsteldatum, dat de datum waarop het originele document opgesteld werd preciseert.

10- Contact tussen de behandelend arts en de schoolarts

Bij twijfel over de gegrondheid van een medisch getuigschrift dat een arts verstrekt om de afwezigheid van een leerling te rechtvaardigen, kan de CLB-arts van de school contact opnemen met zijn collega om verduidelijking te verkrijgen met inachtneming van het medisch geheim.

Met de toestemming van de leerling en van zijn vertegenwoordigers kunt u medische informatie doorgeven aan de CLB-arts in het belang van het kind. Deze informatie is beperkt enerzijds tot wat de patiënt of zijn vertegenwoordigers u toelieten te onthullen en anderzijds tot wat nodig en relevant is in het kader van de schoolcontext.

Samenwerking met de schoolarts is een waardevol element om de schoolgang van een kind met moeilijkheden te bevorderen en om oplossingen te vinden die aangepast zijn aan de situatie van het kind in zijn geheel.

11- Contact tussen de behandelend arts en de school

Het kan nodig zijn dat de school, of het CLB de behandelend arts contacteert om de echtheid van een attest dat twijfelachtig lijkt te verifiëren. Met respect voor deze aanpak, die deel uitmaakt van de uitoefening van de verantwoordelijkheden van de school, beperkt de arts zich ertoe de inhoud van het attest en of hij er de auteur van is al dan niet te bevestigen.

Met inachtneming van uw plicht tot terughoudendheid moet u aandacht hebben voor de bezorgdheid van het pedagogisch team. Het initiatief van een school om contact op te nemen met de arts kan deze informatie verschaffen die nuttig is voor de verzorging van de patiënt (sociaal isolement, ruzies, recente veranderingen, enz.).

De leerling en zijn vertegenwoordigers kunnen u als behandelend arts vragen medische informatie mee te delen aan de leden van het pedagogisch team. Het is beter dat u dit via de CLB-arts doet. Deze informatie is beperkt tot wat nodig en relevant is in de schoolcontext.

Kom niet tussen in een conflict tussen een patiënt en de onderwijsinstelling.

Licht de leerling of zijn vertegenwoordigers in over uw contacten met de onderwijsinstelling. Het is nuttig hiervan een spoor bij te houden in het medisch dossier.

Bij twijfel over de eerbiediging van het medisch geheim kunt u de aanbevelingen van de Orde der artsen raadplegen of de vraag stellen aan de Orde.

Tot slot, zie hierover ook FAQ 3.4. [Diefstal of vervalsing van een medisch document - Hoe reageren?](#)

12- Schooluitval

Heb aandacht voor de problematiek van schooluitval. Het is een geleidelijk proces van afstand nemen van school dat zich op verschillende manieren uit : afwezigheden, vermijdingsgedrag, uitsluiting, sociale breuk, relatieproblemen, leerproblemen, demotivatie, verslaving, mentale gezondheidsproblemen, enz..

Het gaat over een jongere die lijdt, aan- of afwezig op school.

Bespreek de kwestie met de leerling en zijn ouders om hen aan te moedigen oplossingen te zoeken in het belang van het kind.

De directie, leerkrachten en opvoeders staan ter beschikking van de leerling en zijn familie. Op verzoek verwijzen ze hen naar het CLB waarvan de jongere afhangt.

Wanneer de jongere en zijn familie niet worden opgevangen door een hulpdienst, kunt u ze doorverwijzen naar de dienst die volgens u het meest geschikt is in de concrete situatie.